

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

4.Bhar.128/2025/13.

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Budapesten, a 2025. október 7. és október 14. napjain tartott nyilvános ülésen meghozta és 2025. október 14. napján kihirdette a következő

í t é l e t e t :

A foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétsége miatt Terhelt1 és társai ellen a bíróságon ügyszám. számon indult büntetőügyben – a védelmi másodfellebbezéseket elbírálván – a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 2025. február 3. napján kihirdetett 7.Bf.583/2024/11. számú ítéletét II.r.vádlott II. rendű, III.r.vádlott III. rendű, IV.r.vádlott IV. rendű és V.r. vádlott V. rendű vádlottak tekintetében megváltoztatja.

II.r.vádlott II. rendű, III.r.vádlott III. rendű, IV.r.vádlott IV. rendű és V.r. vádlott V. rendű vádlottak esetében mellőzi a foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabását, és e vádlottakat előzetes mentesítésben részesíti.

Mellőzi a másodfokú ítélet rendelkező részéből annak megjelölését, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletét III.r.vádlott III. rendű vádlott távollétében hozta.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a harmadfokú bírósági eljárásban felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítéltábla határozata ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A bíróság (a továbbiakban: járásbíróság) a 2024. június 4-én tartott nyilvános tárgyaláson kihirdetett ügyszám/95. számú ítéletében Terheltl I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétségében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 165. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont], ezért őt megrovásban részesítette.

[2] II.r.vádlott II. rendű, III.r.vádlott III. rendű, IV.r.vádlott IV. rendű és V.r. vádlott V. rendű vádlottat az ellenük foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétsége [Btk. 165. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól felmentette.

[3] Az eljárás során felmerült bűnügyi költségből Terheltl I. rendű vádlottat 915.559,- forint megfizetésére kötelezte, míg a fennmaradó 567.853,- forint viselését az államra terhelte.

[4] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyészség Terheltl I. rendű vádlott terhére a büntetés súlyosítása, végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés és foglalkozástól eltiltás kiszabása, valamint II.r.vádlott II. rendű, III.r.vádlott III. rendű, IV.r.vádlott IV. rendű és V.r. vádlott V. rendű vádlottak terhére, a bűnösségük megállapítása, velük szemben végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés és foglalkozástól eltiltás kiszabása érdekében, míg Terheltl I. rendű vádlott és a védője felmentés érdekében jelentett be fellebbezést.

[5] E fellebbezéseket elbíráló Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság (a továbbiakban: törvényszék) a 2025. február 3-án tartott nyilvános ülésen kihirdetett 7.Bf.583/2024/11. számú ítéletében a járásbíróság ítéletét megváltoztatta, és Terheltl I. rendű vádlottat megrovás helyett 1 év – végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztésre, valamint 2 év pedagógusi és nevelési-oktatási intézményvezetői foglalkozástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fogházban határozta meg. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A bűncselekmény megnevezéséből mellőzte a gondatlan jelzőt.

[6] II.r.vádlott II. rendű, III.r.vádlott III. rendű, IV.r.vádlott IV. rendű és V.r. vádlott V. rendű vádlottakat bűnösnek mondta ki foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétségében [Btk. 165. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont].

[7] E vádlottak mindegyikével szemben 8 hónap – végrehajtásában 1 év próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztést és 1 év pedagógusi foglalkozástól eltiltást szabott ki. Valamennyi vádlottra vonatkozóan a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát fogházban, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját – a végrehajtás elrendelése esetére – a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napban határozta meg.

[8] Az eljárás során felmerült 1.792.146,- forint bűnügyi költségből Terhelt I. rendű, II.r.vádltott II. rendű, III.r.vádltott III. rendű, IV.r.vádltott IV. rendű és V.r. vádltott V. rendű vádltottakat egyetemlegesen 1.224.293,- forint, míg IV.r.vádltott IV. rendű vádltottat külön további 484.451,- forint megfizetésére kötelezte.

[9] Az elsőfokú ítélet bevezető részében feltüntette, hogy a járásbíróság az ügydöntő határozatát III.r.vádltott III. rendű vádltott távollétében hozta.

[10] A másodfokú bírószági eljárásban felmerült 28.000,- forint bűnügyi költség megfizetésére IV.r.vádltott IV. rendű vádltottat kötelezte.

[11] A személyi adatok között helyesbítette II.r.vádltott II. rendű és IV.r.vádltott IV. rendű vádltottak személyazonosító igazolványának a számát.

[12] A másodfokú ítélet ellen II.r.vádltott II. rendű vádltott és a védője felmentésért, illetőleg az ítélet valamennyi rendelkezése ellen, III.r.vádltott III. rendű vádltott az ok megjelölése nélkül, a védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért, IV.r.vádltott IV. rendű vádltott és a védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért, V.r. vádltott V. rendű vádltott „teljeskörűen” jelentett be fellebbezést.

[13] A járásbíróság ítélete Terhelt I. rendű elítélt vonatkozásában – a másodfokú ítéletben foglalt változtatással – 2025. február 3-án jogerőre emelkedett.

[14] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészszég (a továbbiakban: fellebbviteli főügyészszég) a felterjesztett ügyirattal együtt megküldött BF.278/2025/3. számú átiratában – a vádltottak és védők fellebbezését alaptalannak értékelve – indítványozta, hogy a harmadfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla (a továbbiakban: ítéltábla) a másodfokú ítéletet II.r.vádltott II. rendű, III.r.vádltott III. rendű, IV.r.vádltott IV. rendű és V.r. vádltott V. rendű vádltottak tekintetében hagyja helyben.

[15] Az átirat szerint az eljárási szabályokat mind a járásbíróság, mind a törvényszék megtartotta, utóbbi az elsőfokú ítélet teljes körű felülbírálata során a tényállás hiányosságából és a járásbíróság téves ténybeli következtetéseiből fakadó részbeni megalapozatlanságot [a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 592. § (2) bekezdés a), d) pont] az ügyiratok tartalma alapján és helyes ténybeli következtetés útján – a Kúria EBH2019.B.9. számon közzétett elvi határozat értelmében – törvényesen küszöbölte ki.

[16] A fellebbviteli főügyészszég úgy ítélte meg, hogy a törvényszék a helyesbített és kiegészített tényállásból okszerű következtetést vont le II.r.vádltott II. rendű, III.r.vádltott III. rendű, IV.r.vádltott IV. rendű és V.r. vádltott V. rendű vádltottak bűnösségére, részletesen számot adott arról is, hogy a vádltottak mely foglalkozási szabályokat nem tartották meg, amellyel okozati összefüggésben a sértett halálát okozták, illetőleg további kilenc kiskorú életét, testi épségét és egészségét tették ki közvetlen veszélynek. Helyesnek értékelte azt is, hogy a

törvényszék az elsőfokú bírósági eljárásban elutasított bizonyítási indítvány vonatkozásában pótolta a járásbíróság által elmulasztott indokolást.

[17] Egyetértett a cselekmény minősítésével, az e körben kifejtett jogi indokolással, miként azzal is, hogy a tópartot elhagyó III.r.vádlott III. rendű vádlottnál a tudatos gondatlanság, míg a többi vádlott esetében a hanyag gondatlanság állapítható meg.

[18] Álláspontja szerint a büntetési célokat megfelelően szolgálja a vádlottakkal szemben kiszabott végrehajtásban felfüggesztett szabadságvesztés és a foglalkozástól eltiltás, a másodfokú ítélet egyéb rendelkezései törvényesek, valamint a vádlottak előzetes mentesítésének mellőzésére vonatkozó ítéleti indokolás is helytálló.

[19] II.r.vádlott II. rendű vádlott meghatalmazott védője (a továbbiakban: II. rendű védő) a fellebbezésének a Be. 584. § (6) bekezdése szerint előterjesztett írásos indokolásában a jogorvoslata célját kiterjesztette a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezésekre, ennek keretében indítványozta a foglalkozástól eltiltás mellőzését.

[20] Az elsődleges, a felmentést célzó fellebbezését arra alapította, hogy a törvényszék ítélete a fellebbezéssel sérelmezett döntés tekintetében a Be. 592. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározott okból részben megalapozatlan, azonban a járásbíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján a helyes tényállás megállapítható, illetőleg a téves ténybeli következtetések kiküszöbölhetők.

[21] Szükségessnek látta kirekeszteni a másodfokú ítéletből a járásbíróság által megállapított tényállást módosító ténymegállapításokat, másrészt kérte az elsőfokú ítélet [24] bekezdésében írt mondat helyébe annak a mondatnak a beillesztését, miszerint „A csoport a hely1hoz 17-17.30 óra között érkezett, a megérkezés előtt a buszon III.r.vádlott III. rendű vádlott több kiskorú tanuló kérésére a tóban való fürdést engedélyezte, II.r.vádlott II. rendű vádlott annyit engedélyezett, hogy a diákok megáztassák a lábukat a tóban.”. E helyesbítések, kiegészítések eredményeként a törvényszék által megállapított tényállástól eltérő tényállás állapítható meg, amelynek következtében a Be. 619. § (3) bekezdés b) pontja alapján a védenccé felmentése indokolt.

[22] Kifogásolta a járásbíróság ítéletének részbeni megalapozatlanságával kapcsolatban a másodfokú ítélet [48] bekezdésében kifejtett érvelést, ugyanis abból valójában nem állapíthatók meg azok a tények, amelyek a Be. 592. § (2) bekezdés d) pontja szerinti részbeni megalapozatlansággal érintettek. Másfelől – meglátása szerint – a járásbíróság által megállapított tényállás éppen a törvényszék bizonyíték-értékelése folytán vált hiányossá, és gyakorlatilag ez teremtette meg a lehetőséget az eltérő tényállás megállapítására. Tehát a törvényszék a részbeni megalapozatlanság pontos okainak rögzítése nélkül lényegében újraértékelte a bizonyítékokat, amelyre a Be. 591. § (1) bekezdése alapján törvényesen nem kerülhetett volna sor.

[23] Tévesnek, iratellenesnek és jogszabálysértőnek értékelte a törvényszék álláspontját, miszerint a ország1ban folyamatban volt büntetőeljárásban, a román eljárási szabályok szerint

foganatosított tanúkihallgatások tartalma bizonyítékként értékelhető. Rávilágított arra, hogy egyes tanúk (például tanú6) kihallgatása előtt a román büntetőeljárásban semmilyen tanúzási figyelmeztetés nem történt, a többi tanút pedig nem figyelmeztették arra, hogy önmagukat nem kötelesek bűncselekmény elkövetésével vádolni. Ráadásul a kihallgatási jegyzőkönyvekből nem derül ki, hogy a román büntetőeljárás törvényéből felhívott jogszabályhelyek valójában milyen előírásokat tartalmaznak a tanúkihallgatással kapcsolatban.

[24] Azzal folytatta, hogy az érintett tanúknak a román büntetőeljárásban történt kihallgatása idején Magyarországon a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: korábbi Be.) volt hatályban, annak 85. § (1)-(3) bekezdései pontosan meghatározták a tanúkihallgatás alapvető feltételeit és menetét. A korábbi Be., miként a jelenleg hatályos Be. is, konkrétan rögzítik a tanúzási figyelmeztetés szövegét, az ettől eltérő tartalmú figyelmeztetés – szemben a törvényszék álláspontjával – nem pótolható azzal, hogy az „nagyjából” megfelel a törvény szövegének. Ugyan a törvényszék a tanúvallomások bizonyítékként történő felhasználhatósága kapcsán fejtette ki az álláspontját, de még az sem világos, hogy a országban keletkezett jegyzőkönyveket tanúvallomásként vagy okiratként kezelte. A védő megjegyezte, hogy sem a Be. rendelkezései, sem a jogalkalmazói gyakorlat nem teszik lehetővé a bizonyítékok köréből kizárt tanúvallomás okirati bizonyítékként történő felhasználását.

[25] Tényalap nélkülinek nevezte a másodfokú ítélet [75] bekezdésében foglaltakat, amely szerint köztudomású, hogy a természetes tavakban való fürdőzés/úszás fokozottan veszélyes, és erre a média rendszeresen, hangsúlyozottan felhívja a figyelmet, még a hazánkban jól ismert földrajzi hely1 esetében is. Ezzel kapcsolatban ugyanis a törvényszék egyetlen konkrét médiatartalomra sem hivatkozott, mindemellett úgy használta a „fokozottan veszélyes” jogi fogalmat, hogy annak tényleges tartalmát nem jelölte meg.

[26] Ezen felül is támadta a másodfokú ítélet indokolását amiatt, hogy a törvényszék egyes kifejezések tartalmát nem definiálta, ennek eredményeként releváns kérdések tekintetében a másodfokú bírói érvelés és következtetések nem értelmezhetők. A másodfokú ítélet [66] bekezdése szerint II.r.vádltott II. rendű vádlott engedélyezte a gyermekeknek, hogy megáztassák a tóban lábukat, de úszásról nem volt szó, majd a megérkezésüket követően néhány gyermek leszaladt a 100 méterre lévő tóhoz, átöltöztek, bementek a vízbe, mire a vádlott leért a partra, már többen a vízben voltak. E körben a törvényszék nem fejtette ki a „bementek a tóba” és a „fürdőzés” szavak tényleges jelentését, így nem egyértelműek a másodfokú ítélet [69] bekezdésében foglaltak, miszerint a vádlottak egyike sem tiltotta meg a gyermekeknek, hogy bemenjenek a tóba, abban fürödjenek, sőt arra II.r.vádltott II. rendű és III.r.vádltott III. rendű vádlottak kifejezetten engedélyt adott. A törvényszék indokolása szerint helyes az elsőfokú ítélet [198] bekezdésében írt azon megállapítás, amely szerint a vádlottak között konszenzus alakult ki abban, hogy a diákok fürödhetnek a tóban. Ennek a II. rendű védő szerint azért is meghatározó a szerepe, mert a törvényszék a másodfokú ítélet [96] bekezdésében a veszélyhelyzet kialakulásának okaként, ennek folytán a vádlotti felelősség alapjaként jelöli meg az előzetes tájékozódás hiányát és a fürdés/úszás legalább hallgatólagos engedélyezését. Ugyanakkor nem világos, hogy mindezek miként vonatkoztathatók II.r.vádltott II. rendű vádlottra, akinek a vallomását – miszerint ő maga nem engedélyezte sem fürdözést, sem az úszást, mindössze azt, hogy a gyerekek megáztassák a lábukat a tóban – a törvényszék nem vetette el. Egyébként az eljárás során csatolt fényképen is látható, hogy a

védence által felügyelt gyermekek nem fürödtek, különösképpen nem úsztak, tehát a baleset nem következett volna be, ha mindenki II.r.vádlott II. rendű vádlott utasításai szerint jár el.

[27] Sérelmezte a másodfokú ítélet [74] bekezdésében az előzetes tájékozódás hiánya kapcsán tett megállapításokat is, ugyanis az ott felsorolt kötelezettségek a védencét nem terhelték, és az sem ismert, hogy neki személyesen miről volt tudomása az utazás előtti biztonsági feladatok elvégzésével és a szülői nyilatkozatok beszerzésével kapcsolatban.

[28] A II. rendű védő összegző megállapítása szerint a törvényszék törvénysértő módon figyelembe vett bizonyítékok alapján, illetőleg téves ténybeli következtetésekre alapítottnak mondta ki bűnösnek II.r.vádlott II. rendű vádlottat, ezért a harmadfokon a felmentése indokolt.

[29] A foglalkozástól eltiltás mellőzését célzó másodlagos indítványát arra alapította, hogy e büntetés alkalmazása a Btk. 52. § (1) bekezdés a) pontjában írt okból nem kötelező. Másfelől kérte figyelembe venni, hogy a védence sok évtizedes kifogástalan pedagógusi pályájából csak rövid idő van hátra, így a foglalkozásától való eltiltás valójában végleges hatályú lenne. Hangsúlyozta, hogy több elkövető közös gondatlan magatartása folytán bekövetkezett sajnálatos balesetről van szó, amely II.r.vádlott II. rendű vádlottat is megviselte.

[30] III.r.vádlott III. rendű és V.r. vádlott V. rendű vádlottak meghatalmazott védője (a továbbiakban: III.-V. rendű védő) a fellebbezés írásos indokolásában a felmentést célzó indítványa körében kifejtette, hogy a járásbíróság törvényes és részletes bizonyítást folytatott le, a releváns információkkal rendelkező tanúkat kihallgatta, majd a személyi és okirati bizonyítékok okszerűen értékelte. Ténybeli következtetés útján helyesen rögzítette, hogy hatóságilag nem volt tiltott a tóban való fürdés, ezért ennek engedélyezése nem keletkeztethet büntetőjogi felelősséget.

[31] Rámutatott arra, hogy a másodfokon eljáró törvényszék figyelmen kívül hagyta azt a körülményt, miszerint a román rendőrség a bűnvádi eljárást lezárta, ugyanis a gondatlanságból elkövetett emberölés gyanúját nem találta megalapozottnak, arra alapítottnak, hogy a vádlottak mindent megtettek, ami tőlük elvárható volt. Márpedig csak a román hatóságok voltak abban a helyzetben, hogy a helyszínen bizonyítást vegyenek fel.

[32] Egyetértett a járásbíróság álláspontjával a tekintetben, hogy a jogsegélykérelem útján beszerzett tanúvallomások mellőzni kellett, egyébként azok nem befolyásolhatták volna a tényállás lényegét. Ezen túlmenően a járásbíróság a szakvélemény kizárásáról is okszerű döntést hozott, mivel a szakértő nem rendelkezett megfelelő kompetenciával, szakvéleménye szakmai és jogi szempontból egyaránt aggályos volt, ráadásul – a feladatkörén túllépve – jogkérdésben foglalt állást.

[33] A III.-V. rendű védő III.r.vádlott III. rendű vádlott esetében kiemelt jelentőséget tulajdonított annak a ténynek, hogy a baleset bekövetkeztekor egy gyermeket kísért a kápolnához, így nem tartózkodott a tónál. E tény azonban a törvényszék nem a védence

javára értékelte, hanem erre hivatkozva állapította meg a tudatos gondatlanságot. Figyelmen kívül hagyta, hogy a diákok és a pedagógusok több csoportban mozogtak, a kérdéses napon egyes gyermekek más helyszínen egy másik tanárral horgásztak. III.r.vádlott III. rendű vádlott – szemben a törvényszék következtetésével – a kápolnát meglátogató gyermekek felügyeletét biztosította azzal, hogy eltávolodott a tótól. Ez nem volt ellentétes a jogszabályban és az iskola SZMSZ-ben írtakkal, arról nem beszélve, hogy a szükséges pedagógus/tanuló arány a távollétében is biztosított volt.

[34] Megítélése szerint az ügyészség és a törvényszék a vádlottakkal szemben a kollektív felelősség elvét alkalmazta, amely nem illeszthető a büntetőjog rendszerébe, és nem felel meg az ítélkezési gyakorlatnak sem. A 2/1999. Büntető jogegységi határozat szerint a vétlenül előidézett veszélyhelyzet önmagában nem alapoz meg büntetőjogi felelősséget, ha a cselekmény nem mutatja a bűnösség jeleit. A BH1999/333. és BH1998/197. számon közzétett eseti döntések ugyancsak arról szólnak, hogy a felelősség feltételeit világosan és egyénileg kell meghatározni, ennek hiányában az elkövetőt hátrány nem érheti. E precedensjellegű döntések azt támasztják alá, hogy III.r.vádlott III. rendű és V.r. vádlott V. rendű vádlottak felelőssége megállapításának a ténybeli és jogi alapjai egyaránt hiányoznak.

[35] Kifogásolta azt is, hogy a törvényszék az indokolásában nem jelölt meg olyan konkrét szabályszegést, amelyet védenicei megvalósítottak volna; márpedig a jogbiztonság és a tisztességes eljárás elve megköveteli, hogy a bíróság a terhelt büntetőjogi felelősségét egyértelmű, bizonyított tényekre alapozza. Azzal, hogy a törvényszék csupán a pedagógusok kollektív jelenlétére alapozta a bűnösségük megállapítását, megsértette a büntetőjog személyes felelősségre épülő rendszerét (amelyet az Alkotmánybíróság is több határozatában hangsúlyozott).

[36] Összegezve, a III.-V. rendű védő azt látta megállapíthatónak, hogy – szemben az alapos, okszerű és a bizonyítékok teljes körű mérlegelésén alapuló elsőfokú ítélettel – a törvényszék határozata téves ténybeli következtetéseken nyugszik. Védenicei ugyanis a munkavédelemről és a köznevelésről szóló jogszabályok rendelkezéseit nem szegték meg, őket a baleset bekövetkezéséért nem terheli felelősség, ezért őket az ellenük emelt vád alól fel kell menteni.

[37] Fellebbezése másodlagos célja (a büntetés enyhítése) körében előadta, hogy a sajnálatos baleset óta igen jelentős idő telt el, a büntetőeljárás elhúzódása pedig a vádlottaknak nem róható fel. Annak is jelentőséget kért tulajdonítani, hogy a vádlottak ez idő alatt végig pedagógusként dolgoztak, ugyanis az intézményfenntartó, a munkáltatói jogkör gyakorlója nem látott okot a jogviszonyuk megszüntetésére, más munkakörbe való áthelyezésükre. III.r.vádlott III. rendű vádlott időközben öregségi nyugdíjassá vált, de V.r. vádlott V. rendű vádlott továbbra is tanárként dolgozik, sőt igazgatóhelyettesnek kérték fel, amely tény alátámasztja szakmai alkalmasságát, másrészt az iskola vezetésének és a fenntartónak a töretlen bizalmát. A másodfokon kiszabott büntetés változatlanul hagyása esetén V.r. vádlott V. rendű vádlott pedagógusi jogviszonya megszűnne, ez nem csak őt hozná nehéz anyagi helyzetbe, hanem az iskolát is (ahol 1987 óta dolgozik), elsős diákjai elvesztenék tanítójukat és osztályfőnöküket, az iskola igazgatóhelyettes nélkül maradna, amely nyilván túlmutat a büntetés célján.

[38] Ezért a III.-V. rendű védő indítványozta, hogy az ítéltábla a vádlottakkal szemben – a felfüggesztett szabadságvesztés helyett – szabjon ki pénzbüntetést, továbbá mellőzze a foglalkozástól eltiltást. Utóbbi szükségtelen és aránytalan szankció, arról nem beszélve, hogy alkalmazása a Btk. szerint sem kötelező. V.r. vádlott V. rendű vádlott esetében a foglalkozástól eltiltás mellőzése lehetővé tenné, hogy közeli nyugdíjazása folytán a tanári pályáját tisztességgel zárja le, és a diákjainak is megmaradjon a szeretett tanítójuk.

[39] IV.r.vádlott IV. rendű vádlott kirendelt védője (a továbbiakban: IV. rendű védő) a fellebbezése írásos indokolásában megalapozatlannak értékelte a törvényszék ténymegállapításait. Abban ellentmondásokat is észlelt, nevezetesen a másodfokú ítélet [49] és [54] bekezdéseiben, amelyek egyrészt azt tartalmazzák, hogy a vádlottak nem tiltották meg a gyermekek számára az úszást, másrészt azt, hogy az úszást valamennyien megengedték. Egyébként arra semmilyen adat nem áll rendelkezésre, hogy védenca a gyermekek vagy akár egyetlen gyermek részére megengedte a fürdést. Ráadásul a szervezés körében felmerülő feladatok és köteleességek nem terhelhették a kísérő pedagógusok mindegyikét, többek között IV.r.vádlott IV. rendű vádlottat. A másodfokú ítélet [56] bekezdése Terhelt I. rendű elítélt mulasztása körében értékelte, hogy IV.r.vádlott IV. rendű vádlott személyében nem állított mentő, figyelő őrséget, ugyanakkor ebből a törvényszék a védenca felelősségére is következtetést vont le. Figyelmen kívül hagyta ezzel kapcsolatban, hogy IV.r.vádlott IV. rendű vádlott csupán az egyik alkalmazottja volt az iskolának, nem volt abban a helyzetben, hogy a szervezőkkel egyenrangú szereplőként beleszóljon a kirándulás programjainak, menetrendjének koordinálásába. Az iskolában alig egy éve dolgozott, ez számára egy beilleszkedési időszak volt, amely alatt, illetőleg az első iskolai kirándulása alkalmával ő maga is az iskolaigazgató utasítását követte.

[40] Nem fogadta el a törvényszék érvelését a tekintetben, hogy a helyi látogatása a kirándulás negyedik napján volt, így kellő idő állt a vádlottak rendelkezésére, hogy feltárják a tóban való fürdés lehetséges veszélyeit, és arról a gyermekeket tájékoztassák. E megállapítás nincs tekintettel arra, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok (terhelti és a tanúvallomások, programfüzet) kifejezetten cáfolják, hogy aznap fürdést terveztek volna a helyi ban. A törvényszék szerint a 2015. június 8-i keltezésű, a „csoport kísérői” elnevezésű irat igazolja, hogy a pedagógusok között konszenzus alakult ki abban, hogy a gyermekek számára a fürdést engedélyezzék. E megállapítás nem értékeli azt a körülményt, hogy IV.r.vádlott IV. rendű vádlott alkalmazottként a munkáltatója utasítására írta alá az iratot, annak érdekében, hogy a munkahelyét konfliktusmentesen megtarthassa.

[41] A IV. rendű védő mindezt akként összegezte, hogy a törvényszék vádlottanként történő egyéniesítés nélkül állapította meg a vádlottakat terhelő feladatokat, köteleességeket, azonban a szerepük, feladataik és ebből következően a felelősségük nem értékelhető azonosként, egyenértékűként. Ezért a védenca bűnösségére levont következtetés téves, a harmadfokú bírósági eljárásban a felmentése indokolt.

[42] A másodlagos, a büntetés enyhítését célzó fellebbezés kapcsán úgy ítélte meg, hogy a törvényszék eltúlzott joghátrányt alkalmazott, ugyanis nem vette figyelembe az enyhítő körülmények jelentős túlsúlyát és a védenca személyi körülményeit. Az ítélet belső arányossága is csak látszólagos, mivel az alkalmazott szankciók nem azonos terhet jelentenek az egyes vádlottak szempontjából, és kifejezetten a védenca vonatkozásában a felfüggesztett

szabadságvesztés és a foglalkozástól eltiltás megakasztja az életpályáját, ellehetetleníti a vádlott és családjának egzisztenciális helyzetét. E körben azt hangsúlyozta, hogy IV.r.vádlott IV. rendű vádlott – szemben a már nyugdíjas vádlott-társaival – aktív pedagógus, ha foglalkozását nem gyakorolhatná, a végzettsége, munkatapasztalata és a kistelepülés kínálta munkalehetőségek miatt bizonytalanná válna megélhetése és a gyermekei eltartása. Mindemellett az erkölcsi bizonyítványban feltüntetésre kerülő büntetés bármilyen állaspályáztatnál megbélyegezné őt. Ezért a védő – büntetés helyett – intézkedés alkalmazását indítványozta.

[43] III.r.vádlott III. rendű vádlott a 2025. október 2-án benyújtott beadványában részben megismételte az eljárás korábbi szakaszában már előterjesztett védekezését.

[44] Előadta, hogy a város3ai igazgatónő önkényesen változtatta meg a két iskola vezetője által korábban leegyeztetett programot, ugyanis eredetileg nem volt szó a helyl meglátogatásáról. Ugyanakkor a tóban való fürdés még a módosított programban sem szerepelt, így a buszon nem is adhatott engedélyt kiskorú (a továbbiakban: kk.) sértett Menyhértnek a fürdésre, illetőleg ugyanezen okból Terheltl I. rendű elítélt sem szervezhette meg a fürdéssel kapcsolatban a gyermekfelügyeletet. Az városnév és a város3ai gyermekeket a szintén pedagógus, aznap idegenvezetői feladatot ellátó tanár4e kísért le a tóhoz, mire ő leért (közben a tájat és a gyermekeket fényképezte), néhányuk már bement a vízbe, és tanár4e közvetlenül mellettük állt. Ezért azt feltételezi, hogy a gyermekeknek tanár4e engedélyezte a fürdést, ez persze úgy is történhetett, hogy csak a város3ajiaknak, de az városnévek követték őket. Mindezt észlelve, azonnal ellenőrizte a víz hőmérsékletét, azt nem találta hidegnek, és – bízva város3ai kollégája helyismeretében, felelősségtudatában – biztonságosnak értékelte a fürdést. Nem feltételezte ugyanis, hogy olyan programot szerveznek a vendéglátók, amely veszélyes lehet a gyermekekre.

[45] Ezt követően már arra a kb. 25 gyermekre figyelt, akik nem fürödtek, a parttól távolabb álltak, és mivel a beszélgetésük során szóba került a tó legendája, személyl személye, az érdeklődő diákokkal felsétáltak a kb. 200 méterre lévő kápolnához, ez pár percet vett igénybe. Megjegyezte, hogy ezt azért is tartotta fontosnak, mert informatikai tanárként és az iskola WEB-oldalának működtetőjeként a gyermekeket érintő eseményekről képes és szöveges beszámolókat készített.

[46] Visszaérkezésükkor a kollégái közvetlenül a tó szélén, a vízben álltak, hozzájuk csatlakozott, amikor az városnév lányok is bementek vízbe. tanár4e mindaddig közvetlenül a gyermekek mellett volt, amíg el nem kezdett esni az eső, ekkor kihívták vízből a kb. tízfős fürdőző csapatot alkotó gyermekeket. A parton állva figyelték, hogy mindenki felmenjen a buszhoz, és ekkor látták meg a gazdátlan hátizsákokat. Kiemelte, hogy a sértettel együtt úszó város3ai fiú is úgy tudta, hogy sértett2 már kint van a parton, mert látta, amint sétál a part felé, közbe simogatja a vizet maga előtt; senki nem látott vagy hallott arra utaló jelet, hogy veszélyben lenne.

[47] Utóbb, 2025-ben olvasott egy cikket a vízbefulladásról (amelyet a kórházl is közzétett), ekkor vált világossá számára, hogy az ilyen baleset nem jár a filmekből ismert hangos kiabálással, a víz látványos csapkodásával, valójában azt csak az érintett közvetlen

közelében álló, a fulladozás jeleit ismerő személy észlelheti. Ennek ismeretében vette fel a kapcsolatot a Magyarországi Vízügyi Szakszolgálatával, akinek elnöke, személyesen megerősítette a cikkben foglaltakat, ezért amennyiben az ítéltábla szükségesnek látja, indítványozta e személy tanúként történő kihallgatását.

[48] III.r.vádlott III. rendű vádlott azt is kifejtette a beadványában, hogy nagyon sajnálja a történetet, sértett elvesztése mélyen megérintette, gyakran jut eszébe, és élete végéig el fogja kísérni e tragédia. A vádlott-társaival együtt nem bűnözők, és úgy véli, hogy a korábbi évek testvértelepülési kirándulási gyakorlata, a jóhiszeműségük, az erdélyi kollégáikba vetett maximális bizalmuk nagymértékben közrejátszott a tragédia bekövetkezésében. Azóta sem talált választ arra, hogy mit kellett volna tennie a baleset elkerülése érdekében.

[49] Kérte figyelembe venni, hogy a büntetőeljárás alatt a sok stressztől megromlott az egészsége, endokrin-betegsége alakult ki, valamint 2 éve műtötték erős fejfájást, látótérkiesést okozó jóindulatú agydaganattal, azóta is rendszeresen jár orvosi kontrollra.

[50] V.r. vádlott V. rendű vádlott a 2025. szeptember 22-i keltezésű beadványában azt hangsúlyozta, hogy a mai napig fájdalommal tölti el az a tragédia, amely sértettel történt, teljes szívéből átérzi a családot ért csapás súlyát, végtelenül sajnálja e szörnyűség megtörténtét. Számtalanszor gondolt arra, hogy mit kellett volna tennie a tragédia elhárításáért.

[51] Előadta, hogy azért jelentkezett kísérőpedagógusnak, mert szeretett volna eljutni Erdélybe, és ugyan a kirándulás szervezésében nem vett részt, de az utazás alatt minden tőle telhetőt megtett, felügyelte, segítette a gyermekeket. A csoportban egyaránt voltak alsó és felső tagozatos tanulók, de számára egyértelmű volt, hogy tanítóként a kisebbek tartoznak hozzá, rájuk vigyázott a korábbi programokon és a kérdéses napon a tóparton is. Ezzel kapcsolatban más utasítást nem kapott.

[52] Fontosnak tartotta kiemelni, hogy 39 éve dolgozik pedagógusként, ez idő alatt soha nem érkezett panasz rá, igyekezett lelkiismeretesen, mindenki meglegedésére, minden részletre odafigyelve végezni a munkáját. Fejlesztőpedagógusi oklevelet és az „inkluzív nevelés tanár” szakon egyetemi végzettséget szerzett. A tragédia után három évvel az iskola vezetésének javaslatával, a fenntartó támogatásával és a jelölésnek a tantestület által ellenszavazat nélküli elfogadásával lett igazgatóhelyettes, ugyanis szakmailag és emberileg alkalmasnak találták e pozíció betöltésére. Igazgatóhelyettesi munkáját a mai napig végzi alázattal, felelősséggel és a segítségnyújtás szándékával, az iskola az élete. Nyugdíjazása – 40 év munka után – 2026. augusztus 14-én esedékes, de szeretné ezt az évet végigvinni, mert elsőosztályosoknak tanít matematikát, és az iskola, a kollégák és főként a gyermekek érdeke, hogy tanév közben nem történjen személyi változás. Bár senki nem nélkülözhetetlen, a jelenlegi helyzetben nehéz lenne egy tapasztalt tanítót és igazgatóhelyettest pótolni, márpedig a foglalkozástól eltiltás a jogviszonya azonnali megszűnését eredményezné. Felelősségteljes tanítónak tartja magát, szeretné a pályáját tisztességgel befejezni és az általa elvállaltakat legalább még ebben a tanévben teljesíteni. Ezért kérte, hogy az ítéltábla – bűnösségének megállapítása esetén – olyan büntetéssel sújtsa, amely mellett továbbra is tud tanítani.

[53] A harmadfokú nyilvános ülésen II. rendű védő – fenntartva a fellebbezése írásos indokolásában foglaltakat – a jogorvoslata céljaként immár a védenca előzetes mentesítésben részesítését is megjelölte. A tragédia nem vitatott szörnyűsége mellett kérte figyelembe venni azt is, hogy a baleset és az azt követő eljárás a vádlottaknak is megterhelő volt, mert amíg a hatóságok jogi szempontból vizsgálták a felelősségüket, ők az egészet érzelmileg élték meg.

[54] Érvelése szerint a törvényszék által kiszabott szankció a védenca ötvenéves pedagógusi pályáját törné derékba, mert – az iskolai közösség bizalmát élvezve – a mai napig tanít immár nyugdíjasként. Nyugdíjasként tovább dolgozó kollégáival együtt társadalmilag fontos munkát végeznek, mivel nélkülük az iskola nem működhetne.

[55] A III.-V. rendű védő ugyancsak fenntartotta a fellebbezése írásbeli indokolásában foglaltakat. Úgy ítélte meg, hogy a fellebbviteli főügyészségi átirat általános megfogalmazásokat tartalmaz a tekintetben, hogy a törvényszék által kiszabott büntetések miért alkalmasak a büntetési célok elérésére. Ő maga éppen úgy látja, hogy a szankciók eltúlzottak, azok a büntetés céljain túlmutatnak, ezért – külön kiemelve a védenca 40 éves pedagógiai pályáját – továbbra is szükségesnek látta az enyhítést.

[56] A IV. rendű védő – fenntartva a fellebbezése írásos indokolását – megismételte, hogy a feladatköröket és köteleességeket egyéniesítve, vádlottanként kellett volna vizsgálni, és a felelősséget nem lehet kizárólag a jogi érvekre alapítani. Hangsúlyozta, hogy a pedagógusi szakma gyakorlása nem csak munka, hanem elhivatottság, életszemlélet, és igenis van annak jelentősége, hogy a szankció milyen következményekkel jár, milyen életpályát tör derékba.

[57] Kiegészítve a fellebbezése céljait, e védő is indítványozta a vádlott előzetes mentesítésben részesítését.

[58] A fellebbviteli főügyészség képviselője a harmadfokú nyilvános ülésen fenntartotta az átiratában foglaltakat. A törvényszék által alkalmazott szankció kapcsán fontosnak látta kiemelni, hogy a felfüggesztett szabadságvesztés és a foglalkozástól eltiltás kiszabása, illetőleg azok tartama arányban állt a 10 évvel ezelőtt elkövetett bűncselekménnyel, és különösen azzal, hogy egy gyermek meghalt, további kilenc gyermeke élete, testi épsége veszélyben volt. A cselekmény eredménye folytán egyik vádlott esetében sem látott lehetőséget előzetes mentesítésre.

[59] II.r.vádlott II. rendű vádlott a saját védelmében történt felszólalásában és az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában kérte figyelembe venni, hogy az eredeti programban nem volt benne a helyi meglátogatása, erről csak akkor szereztek tudomást, amikor megérkeztek város1. Minden töle elvárható megtegye, az alsó tagozatos tanítóként és harmadikosok osztályfőnökeként elsődlegesen a saját osztályába járó öt gyermeket felügyelte, velük állt a

tóparton, ahol a víz csak a bokájukig ért. Az városnév iskolában 50 éve tanít, ez idő alatt soha nem volt problémája a szülőkkel, a gyermekkel és a kollégáival. A város3ai igazgatónő akarta, hogy a tóhoz is ellátogassanak, és ez a szörnyű baleset rajtuk kívül álló okok miatt következett be.

[60] IV.r.vádlott IV. rendű vádlott az utolsó szó jogán a következőket adta elő.

[61] Kisiskolás kora óta arra vágyott, hogy tanárként dolgozhasson, később az egyetemen a testnevelőtanár szakon summa cum laude eredménnyel végzett, húsz éve dolgozik a pályán. A tanítás és az edzői munka az élete, a hivatása, ehhez ért, és ettől a pályától az alacsony bér, a pedagógus életpálya-modell, az új közalkalmazotti törvény és a koronavírus elleni kötelező oltás sem tántorították el. A tragédia óta testnevelő tanárként dolgozik, a tanóráin, az edzéseken és az általa szervezett kirándulásokon, edzőtáborokban nem történt baleset; tehát bizonyította, hogy rá lehet bízni a gyermekeket.

[62] A foglalkozástól eltiltása esetén a három éve edzett utánpótlás csapattól szintén el kellene jönnie, és ez a gyermekeket is megviselné. Egy szomszédos település iskolájában tanít, ott tiszta lappal kezdetett, és ha nem taníthatna, annak okának hamar híre menne, a szülők bizalma megingana benne. Ráadásul az egyéves eltiltás gyakorlatilag két tanévet érintene.

[63] A cselekmény kapcsán előadta, hogy nem volt döntési helyzetben, neki nem kellett senkivel konszenzusra jutnia azzal kapcsolatban, hogy bemehetnek-e a gyerekek a tóba. Ezzel kapcsolatban senki nem kérte ki a véleményét, egyébként ő maga egyetlen tanulónak sem engedélyezte a fürdést. Az iskola facebook-bejegyzését az iskola vezetője fogalmazta meg, ennek során többes számot használt.

[64] A személyi körülményei körében kifejtette, hogy kizárólagos szülői felügyeleti joggal két kiskorú gyermeket nevel, és már a válását megelőzően is egyedül biztosította a szükségleteiket. Pénzügyi tartalékot nem sikerült felhalmoznia, így amennyiben a bűnügyi költséget ki kell fizetnie, ráadásul mindkét állását elveszítené, a jövőben nem tudná biztosítani gyermekei megszokott életszínvonalát.

[65] Elsődlegesen az elsőfokú ítéletben írtakkal egyezően a felmentését indítványozta, de kérte a fentiekben írt szempontok figyelembe vételét is.

[66] A védelmi fellebbezések csak az enyhítés tekintetében vezettek eredményre.

[67] A Be. 615. § (1) bekezdése és (2) bekezdés a) pont I. fordulata alapján a harmadfokú bírósági eljárás lefolytatásának törvényes feltételei fennálltak, ugyanis a másodfokon eljáró bíróság a járásbírósággal ellentétes döntést hozott, amikor az első fokon felmentett II.r.vádlott II. rendű, III.r.vádlott III. rendű, IV.r.vádlott IV. rendű és V.r. vádlott V. rendű vádlottak bűnösségét állapította meg.

[68] Az ítéltábla felülbírálati tevékenysége a Be. 618. § (1) bekezdés a) pont aa)-ab) alpontjaiban és b) pontjában foglaltaknak megfelelően kiterjedt a törvényszék ítéletének fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntésére és azon rendelkezéseire, illetve részére, amelyet a járásbíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, továbbá az első-és másodfokú bírósági eljárásra.

[69] Az ítéltáblának a Be. 618. § (2) bekezdése értelmében hivatalból kellett vizsgálnia azokat az ítéleti rendelkezéseket, amelyek a Be. XCIV. Fejezetében szabályozott egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képezhetik. Az egyszerűsített felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a Be. 671. §-ban felsoroltak kérdésekről a bíróság a törvény kötelező rendelkezése ellenére nem rendelkezett, illetve nem a törvénynek megfelelően rendelkezett. E jogszabályi előírásnak megfelelően – figyelemmel a Be. 671. § 1., 4. és 15. pontjaira – az ítéltábla a vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés végrehajtási fokozatával, a feltételes szabadságra bocsátással, valamint az első- és másodfokú bírósági eljárásban felmerült bünyügyi költség viselésével kapcsolatos ítéleti rendelkezéseket vizsgálta.

[70] A felülbírálat terjedelmére vonatkozóan a Be. – a felülbírált másodfokú ítélet tényállásához való kötöttségre, illetőleg a másodfokú ítélet megalapozatlanságának kiküszöbölésére vonatkozó szabályok körében – további előírásokat is tartalmaz, amelyeket jelen eljárásban is figyelembe kellett venni.

[71] A harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan [Be. 619. § (1) bekezdés].

[72] A harmadfokú bírósági eljárásban nincs helye bizonyításnak [Be. 619. § (2) bekezdés].

[73] Ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett döntés tekintetében megalapozatlan, és a helyes tényállás az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján megállapítható, vagy a helytelen ténybeli következtetés, az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján kiküszöbölhető, a harmadfokú bíróság

a) a tényállást kiegészíti, illetve helyesbíti,

b) a másodfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapíthat meg, ha a vádlott felmentésének vagy részbeni felmentésének, vagy az eljárás megszüntetésének vagy részbeni megszüntetésének van helye [Be. 619. § (3) bekezdés].

[74] Az ítéltábla az első- és másodfokú bírósági eljárás törvényessége körében először azt vizsgálta, hogy fennállnak-e a járásbíróság és a törvényszék ítéletének a Be. 607. § (1) bekezdés a) pontja és a Be. 625. § (1) bekezdés alapján történő hatályon kívül helyezésének, egyidejűleg a büntetőeljárásnak a Be. 567. § (1) és (2) bekezdései szerinti megszüntetésének a feltételei.

[75] Továbbá azt is vizsgálta, hogy történt-e az első- vagy a másodfokú bírósági eljárásban a Be. 608. (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértés, amely – annak bírósági szintjétől függően (első- vagy másodfok) – a Be. 625. § (2) bekezdés a) pontja és (3) bekezdése alapján a törvényszék, vagy a – törvényszék ítélete mellett – a járásbíróság ügydöntő határozatának hatályon kívül helyezését, egyidejűleg az abszolút eljárási szabálysértést megvalósító bíróság új eljárásra utasítását indokolná.

[76] Az ítéltábla az ügyiratok tartalma alapján nem észlelt olyan okot, amely megalapozná a büntetőeljárás megszüntetését: a vádlottak büntethetősége nem szűnt meg, a cselekmény jogerős elbírálására, a vád elejtésére nem került sor, a vád benyújtására jogosult ügyészség vádirata tartalmazza a Be. 422. § (1) bekezdésében írt törvényes elemeket, így a vád érdemi elbírálásra alkalmas volt [Be. 567. § (1) bekezdés a)-c) pont, (2) bekezdés d) pont]. A magyar büntetőeljárásban a vádlottak büntetőjogi felelősségének megállapításakor – szemben a III.-V. rendű védő felvetésével – annak nincs jelentősége, hogy a román rendőrség a gondatlanságból elkövetett emberölés miatt indult büntetőeljárást megszüntette (következménye a cselekmény jogerős elbírálásának lett volna).

[77] Az első- és másodfokú eljárásban a Be. 608. § (1) bekezdésében felsorolt eljárási szabálysértés nem történt: a járásbíróság és a törvényszék az ügy elbírálására hatáskörrel, illetékességgel rendelkeztek, törvényesen voltak megalakítva, az ügy első- és másodfokon történt elbírálásában kizárt bíró nem vett részt, nem került sor elsőfokú tárgyalásnak vagy a másodfokú nyilvános ülésnek olyan személy távollétében történő megtartására, akinek a törvény szerint jelen kellett volna lennie, továbbá a járásbíróság és a törvényszék ítéletének indokolása a rendelkező résszel egyező [Be. 608. § (1) bekezdés a-d), f) pont].

[78] A Be. 609. § (1) bekezdésében meghatározott relatív eljárási szabálysértés nem alapozhatja meg sem a másodfokú, sem az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, függetlenül attól, hogy az eljárási szabálysértés a másodfellebbezéssel támadott körben fordult elő, illetőleg azt a harmadfokú bíróság – figyelemmel a Be. 618. § (3) bekezdésében foglaltakra – a Be. 590. § (5) bekezdés a) pont ab) alpontja szerinti vizsgálat körében észleli. Amennyiben a relatív eljárási szabálysértés a felülbírált ítélet részbeni megalapozatlanságát eredményezi, az harmadfokon csak a megalapozatlanság körében a Be. 619. § (3) bekezdése alapján orvosolható. Ha viszont e részbeni megalapozatlanság a bizonyítás felvételének szükségessége miatt harmadfokon nem küszöbölhető ki, kizárólag megalapozatlanság címén a Be. 625. § (4) bekezdése alapján van helye a másodfokú, szükség esetén az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének, és a másodfokú bíróság új eljárásra utasításának, illetve, ha az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére is sor került, az elsőfokú bíróság új eljárásra utasításának.

[79] Az ítéltábla sem az elsőfokú, sem a másodfokú bírósági eljárás tekintetében nem észlelt olyan relatív eljárási szabálysértést, amely lényeges hatással lett volna az eljárás lefolytatására, illetve a másodfokú bírósági eljárásra vonatkozóan a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére és a büntetések kiszabására. A vádlottak és a védők korlátozás nélkül gyakorolhatták eljárási, ezen belül kérdezői, észrevételezési és indítványtételi jogukat, a járásbíróság a bizonyítás törvényességére vonatkozó rendelkezéseket megtartotta (a másodfokú eljárásban bizonyítás felvételére nem került sor, arra nem is volt szükség), a járásbíróság és a törvényszék eleget tett az indokolási kötelezettségének [Be. 609. § (2) bekezdés a), b), d) pont].

[80] Helyesen járt el a járásbíróság, amikor „nem vette figyelembe”, azaz a bizonyítékok köréből kirekesztette a vádlottaknak a román büntetőeljárásban fogatosított tanúkihallgatásáról felvett jegyzőkönyvek tartalmát, de az első- és másodfokú ítéletben e körben kifejtettek pontosításra szorulnak.

[81] A román Büntetőeljárási Törvénykönyv (a továbbiakban: román Be.) 118. §-a csakugyan akként rendelkezik, hogy nem használható fel annak a személynek tanúként tett vallomása, aki ugyanabban az ügyben a tanúkihallgatás előtt gyanúsított/vádlott volt, illetve a tanúkihallgatás után vált gyanúsítottá/vádlottá. Egyébként a román Be. 118. §-ában írt rendelkezés előtt alcímként „a tanú azon joga, hogy önmagát ne vádolja” szerepel. Az ítéltábla az ügyiratok tartalma alapján megállapította, hogy a román hatósági személyek a helységben 2005. június 3-án éjjel és június 4-én hajnalban fogatosított tanúkihallgatásokról felvett jegyzőkönyvek tartalma szerint éppen a román Be. 118. §-ában írtakra nem figyelmeztették a magyar büntetőeljárás későbbi vádlottjait.

[82] Mégsem a román Be. 118. §-ában írt rendelkezés jellege, illetőleg az erre vonatkozó figyelmeztetés elmaradása indokolja a vádlottak helységben tett tanúvallomásainak a kirekesztését, hanem az a körülmény, hogy a román Be.-nek a tanúkihallgatásra vonatkozó 114. §-a, 116. §-a, 117. §-a, 119. §-a, 120. §, 125. §-a és 130. §-a, amelyekben foglaltakról viszont a tanúként kihallgatott későbbi vádlottakat valóban kioktatták, nem tartalmaz olyan további tanúzási figyelmeztetést, amely megfeleltethető lenne annak a magyar garanciális szabálynak, miszerint a tanú, aki magát vagy hozzátartozóját bűncselekménnyel vádolná, az ezzel kapcsolatos kérdésben megtagadhatja a tanúvallomást. Ennek folytán e tanúvallomások bizonyítékként való értékelése nyilvánvalóan sértene a tisztességes eljárás követelményét.

[83] Figyelemmel arra, hogy a járásbíróság a tárgyaláson – ha utóbb ki is rekesztette a bizonyítékok köréből – ismertette a helységben felvett tanúkihallgatási jegyzőkönyveket, amelyek tehát az önvádra kötelezés tilalmára vonatkozó figyelmeztetést valójában nem tartalmazták, nem értelmezhető a másodfokú ítélet [63] bekezdésének utolsó mondatában írt megállapítás, amely szerint az elsőfokú bíróság által a tárgyaláson ismertetett valamennyi tanúvallomás bizonyítékként felhasználható.

[84] Megjegyzendő, hogy – szemben a II. rendű védő érvelésével – az ügyiratok több helyen (a helységben fogatosított tanúkihallgatásokról felvett jegyzőkönyvek mellékletei, a nemzetközi bűnügyi jogsegélykérelem) tartalmazzák a román Be. tanúkihallgatásra vonatkozó rendelkezéseinek konkrét normaszövegét, nem csak a jogszabályhelyek felhívását.

[85] Az ítéltábla álláspontja szerint a Dabasi Járási Ügyészség által a nemzetközi bűnügyi jogsegély keretében III.r.vádlott III. rendű, IV.r.vádlott IV. rendű és V.r. vádlott V. rendű vádlottak vonatkozásában fogatosított tanúkenti kihallgatásokról készült jegyzőkönyvek felhasználásának valóban nem volt törvényes akadály, mivel ezek esetében az akkor hatályos a korábbi Be. 81-82. §-ban foglalt tanúzási figyelmeztetésekre sor került, azokat a jegyzőkönyvek tartalmazzák is. Tehát a későbbi magyar büntetőeljárás vádlottjai arra is figyelmeztetve lettek, hogy ha magukat vagy hozzátartozójukat bűncselekménnyel vádolnák, az ezzel kapcsolatos kérdésben megtagadhatják a tanúvallomást.

[86] A fentiekhez hasonló probléma nem merült fel a magyar büntetőeljárásban végig tanúként részt vevő személyeknek a román büntetőeljárásban tett tanúvallomásai kapcsán, ugyanis az erről felvett jegyzőkönyvek a román Be. 114. § (2) bekezdés c) pontjában, a román Be. 117. § (1) és (2) bekezdéseiben és a román Be. 120. (1) bekezdés d) pontjában foglaltaknak, egyben a magyar szabályozásnak is megfelelően tartalmazzák az igazmondási kötelezettségre, a terhelt hozzátartozójának mentességi jogára és a hamis tanúzás törvényi következményeire történt figyelmeztetéseket. E tanúvallomásoknak a bizonyítékok köréből történő kirekesztését nem indokolta az a körülmény, miszerint a tanúk – a magyar büntetőeljárás rendelkezéseinek megfelelően – a román eljárásban nem lettek figyelmeztetve azon jogukra, hogy önmagukat vagy hozzátartozójukat nem kötelesek bűncselekmény elkövetésével vádolni. Hangsúlyozandó, hogy a két állam büntetőeljárás szabályai – a hasonlóságok mellett – bizonyos kérdésekben, így a tanúzási figyelmeztetéseknél nyilván eltérnek, ugyanakkor önmagában e tény nem eredményezheti a tanúknak a bűncselekmény elkövetéséhez közelebbi időpontban, a román büntetőeljárásban tett, a bizonyítandó tények szempontjából releváns bizonyítékot tartalmazó vallomásainak a fentiekben írt okból való elvetését. Különös tekintettel arra is, hogy a román büntetőeljárásban tett vallomásaikról felvett jegyzőkönyveket a járásbíró a tárgyaláson az érintett tanúk elé tárta, és az abban foglaltakkal kapcsolatban nyilatkoztatta, az esetleges ellentmondásokat további kérdésekkel tisztázta.

[87] Az első- és másodfokú ítéletben a Be. 561. § (3) bekezdés b) pontja alapján a vádlottak személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tények – a harmadfokú nyilvános ülésen részt vevő vádlottak által közölt adatok alapján – az alábbiak szerint szorultak pontosításra.

[88] II.r.vádlott II. rendű vádlottnak az öregségi nyugdíja és a továbbfoglalkoztatása folytán pedagógusként szerzett jövedelme összesen 700-800.000,- forint, ezen túlmenően az önkormányzat kulturális bizottságában betöltött tagsága után járó tiszteletdíja 40.000,- forint. A magasvérnyomására gyógyszert szed. A gépkocsija kétéves és Renault márkájú, az értékéről nem nyilatkozott.

[89] IV.r.vádlott IV. rendű vádlottnak pedagógusként és utánpótlás-edzőként végzett tevékenységéből származó jövedelme jelenleg 750.000,- forint, a két kiskorú gyermeke után volt férje 70.000,- forint tartásdíjat fizet. A másodfokú ítéletben hivatkozott ingatlan teljes értéke 60 millió forint, ugyanakkor a vagyonát képezi az ugyancsak öröklés útján megszerzett, holtig tartó haszonélvezeti joggal terhelt telek ½-ed tulajdoni hányada is.

[90] Az ítéltábla – a felmentést célzó fellebbezések, illetőleg az első fokon is értékelt bizonyítékoknak a törvényszék általi felülmérlegelését állító védelmi felvetések kapcsán – az alábbi büntető eljárásjogi rendelkezésekre és az ítélkezési gyakorlatban precedensjellegű döntésre mutat rá.

[91] A másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak, és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le [Be. 591. § (1) bekezdés].

[92] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát a bizonyítékok értékelésére vonatkozó törvényi rendelkezések adják, amelyek szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs a törvényben előre meghatározott bizonyító ereje. A bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg [Be. 167. § (3) és (4) bekezdése]. E szabályozás biztosítja a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelését, illetőleg védik az elsőfokú bíróság mérlegelését.

[93] Az eltérő tényállás megállapításának alapvető feltétele az első fokon meghozott ítélet megalapozatlansága, azonban annak mértéke más-más jogkövetkezsménnyel jár.

[94] Az elsőfokú ítélet teljes egészében megalapozatlan, ha az elsőfokú bíróság nem állapított meg tényállást vagy a tényállás teljes egészében felderítetlen [Be. 592. § (1) bekezdés a), b) pont]. Teljes megalapozatlanság esetén a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú ítéletet, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja [Be. 610. §]; ilyen esetben tehát az elsőfokú ítélet másodfokú bíróság általi korrekciójára nincs törvényes lehetőség.

[95] Részlegesen megalapozatlan az ítélet, ha az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, a tényállás részben felderítetlen, a megállapított tényállás ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával vagy az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett [Be. 592. § (1) bekezdés a)-d) pont].

[96] Csak részleges megalapozatlanság esetén kerülhet sor a tényállás kiegészítésére (ez a hiányzó ténymegállapítás pótlását jelenti) vagy helyesbítésére (a meglévő ténymegállapítás módosítása vagy mellőzése), amely történhet az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás útján [Be. 593. § (1) bekezdés a) pont]. A kiegészítés, helyesbítés csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérőt semmiképpen. A másodfokú bíróság az ítélet részbeni megalapozatlanságát oly módon is kiküszöbölheti, hogy az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy az ügyészség által indítványozott bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapításával az elsőfokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségét

állapíthatja meg [Be. 593. § (1) bekezdés c) pontja]. Ha a másodfokú bíróság az ítélet megalapozatlanságának kiküszöbölése során – a helyes tényállás érdekében felvett bizonyítás, az ügyiratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján – az elsőfokú bíróságtól eltérő tényeket állapít meg, az eltérő tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat eltérően értékelheti [Be. 593. § (2) bekezdés 1. mondat]. A másodfokú bíróság nem értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a másodfokú bíróság által megállapított ténnyel össze nem függő, valamint a megalapozatlansággal nem érintett tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat [Be. 593. § (2) bekezdés 2. mondat].

[97] Az eltérő tényállás fentiek szerinti megállapításának alapvető feltétele a tényállás megalapozatlansága (BJD 8349).

[98] A részbeni megalapozatlanság esetén a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a helyesbített, kiegészített, illetve az eltérően megállapított tényállás alapján bírálja felül [Be. 593. § (3) bekezdés].

[99] Az EBH2019.B.9. számon közzétett határozatban a Kúria által kifejtettek szerint a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma nem a megalapozatlanság kiküszöbölését korlátozza, hanem az első fokon lefolytatott bizonyítást védi. A tényállás hiányosságának pótlása, a felderítetlenségének megszüntetése, az iratellenesség kiküszöbölése, avagy a helyes ténybeli következtetés levonása nem a felülmérlegelés tilalma alá esik, hanem éppen a megalapozatlanság orvoslásának törvényes eszköze, abban az esetben, ha az így módosult eltérő tényállás a felmentett vádlott bűnösségének megállapításához vagy a bűnösnek kimondott vádlott felmentéséhez vezethet. A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, hogy a másodfokú bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette. Például nem mondhatja azt az elsőfokú bíróság által elfogadott tanúvallomásra, hogy azt nem fogadja el, és az annak alapján megállapított tényeket mellőzi a tényállásból, továbbá nem egészítheti ki, illetve módosíthatja az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást egy általa el nem fogadott tanúvallomás (vallomásrész) alapján. Az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján a tényállás módosítása valójában nem más, mint ugyanazon bizonyíték alapján olyan további, az elsőfokú bíróság által nem megállapított tények megállapítása, amit az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott, azonban a vádlott büntetőjogi felelőssége szempontjából releváns. Az iratellenesség kiküszöbölése azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság nem a valós (az ügyiratokban rögzített) tartalma szerint vette figyelembe a bizonyítékot, és ezt javítja ki a fellebbviteli bíróság az ügyiratok szerinti tartalom alapulvételével. Téves ténybeli következtetés esetén pedig az elfogadott bizonyítékból történő, a logika szabályainak meg nem felelő ténykövetkeztetést helyesbíti a jogorvoslat tárgyában eljáró másodfokú bíróság. Minden esetben azonban a tényállás módosításának alapja az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyíték. A másodfokú eljárásban az eltérő bizonyítékértékelés (felülmérlegelés) tilalmának általános érvényű elve azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelt érdemlőségéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette.

[100] A törvényszék okszerűen helyezkedett arra az álláspontra, hogy az elsőfokú ítélet a Be. 592. § (2) bekezdés a) és d) pontjaiban írt okokból részben megalapozatlan, mivel a tényállás hiányos, illetőleg a járásbíró a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett.

[101] Törvényesen járt el a törvényszék, amikor a járásbíróság ítéletének részbeni megalapozatlanságát a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja szerint az elsőfokon felvett bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján és ténybeli következtetés útján – a tényállás kiegészítésével és helyesbítésével – kiküszöbölte.

[102] Az ítéltábla álláspontja szerint a járásbíróság által megállapított, illetőleg a törvényszék által kiegészített tényállás immár megalapozott, mert felderített, hiánytalan, irathú és helytelen ténybeli következtetésektől mentes, így azt irányadónak kellett tekinteni a másodfokú ítélet felülbírálata során [Be. 619. § (1) bekezdés].

[103] A törvényszék a járásbíróság által megállapítottól eltérő tényállás megállapításával – szemben a II. rendű védő érvelésével – nem sértette meg a felülmérlegelési tilalmat, amely a fentiekben írtak szerint csak megalapozott tényállás esetén irányadó. Másodfokon nem lett volna lehetőség eltérő tényállás megállapítására, ha az elsőfokon megállapított tényállás nem lett volna hiányos, illetőleg a járásbíróság ténybeli következtetései koherensek, logikusak és helyesek lettek volna. Ennek hiányában a törvényszéknek nem csupán lehetősége, de kötelessége is volt a részbeni megalapozatlanságnak az ügyiratok tartalma alapján és helyes ténybeli következtetés útján történő kiküszöbölése, ugyanis az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére csak teljes megalapozatlanság esetén kerülhet sor (Be. 610. §).

[104] A törvényszék kellő részletességgel és meggyőzően indokolta a döntését, így azt is, hogy mely okokra alapítottan állapította meg az elsőfokú ítélet részbeni megalapozatlanságát. A másodfokú ítélet indokolása szerves egységet képez, ezért – szemben a II. rendű védő kifogásával – a részbeni megalapozatlanság körében nem csak a [48] bekezdésében foglaltakat kell figyelembe venni, hanem az indokolás további, a [71]-[94] bekezdésekben írt megállapításait is, amelyekből igenis levezethető a törvényszék a járásbíróságnak mely ténybeli következtetéseit értékelte tévesnek.

[105] A harmadfokú bírósági eljárásban a Be. 619. § (3) bekezdés értelmében nincs helye bizonyításnak, így el kellett utasítani III.r.vádlott III. rendű vádlottnak a Magyarországi Vízügyi Igazgatóság Szakszolgálatának elnökének, személy2nek tanúként történő kihallgatását célzó indítványát. Az ítéltábla megjegyzi, hogy a bizonyítási indítványban közöltekből következően e személy tanúként abban a kérdésben (a vízbefulladás külső észlelhetősége) tudna nyilatkozni, amelynek a vádlottak büntetőjogi felelőssége megállapításánál nincs jelentősége. Mivel a vádlottak – éppen a felróható magatartásuk eredményeként – nem látták sértett2 elsüllyedését, miként azt sem, hogy egyáltalán bajba került, azt nem kellett vizsgálni, hogy félreértették-e a sértett mozdulatait, a fulladás során kibocsátott hangokat.

[106] A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a járásbíróság és a törvényszék egyezően és helyesen állapították meg, hogy a vádlottak egyike sem tiltotta meg a kiskorú gyermekeknek a hely1ban való fürdést, sőt az adatok szerint azt II.r.vádlott II. rendű és III.r.vádlott III. rendű vádlottak kifejezetten engedélyezték is. Egyébiránt, még akkor is, ha ez nem így történt volna, a gyermekek – határozott és egyértelmű tiltás hiányában – okkal

tekintették a fürdést/úszást engedélyezettnek a fürdőruha felvételét és ezt követően a tó felé haladásukat észlelő pedagógusok részéről.

[107] Nem vitás, hogy a busz megállása után néhány gyermek a pedagógusok bevárása nélkül ment le a tóhoz, ennek folytán közülük egyesek már a tóban voltak, mire a vádlottak leértek partra. Ez semmiképpen nem értékelhető a felelősségüket kizáró tényezőként, ugyanis – miként a törvényszék a másodfokú ítélet [77] bekezdésében helyesen kifejtette – a tó rendezett csoportban való megközelítéséről is a vádlottaknak kellett volna gondoskodniuk, azt már a buszon megszervezniük, továbbá a parthoz érve is felszólíthatták volna a már vízben lévő gyermekeket a tó elhagyására, vagy legalábbis a part közelében, a tó sekélyebb részében tartózkodásra. Lényegében irreleváns, hogy az engedély fürdésre, úszásra vagy éppen „a lábaknak a tóvízben való megáztatására” vonatkozott, mert a pedagógusok feladata lett volna annak egyértelmű meghatározása, hogy mit várnak el a tóban lévő gyermekektől, ráadásul arra eredménnyel a vádlottak egyike sem hivatkozhat, hogy ne tudtak volna a parttól távolabb úszó gyermekekről.

[108] E körben a törvényszék a másodfokú ítélet [70] bekezdésében irathűen mutatott rá arra a körülményre is, miszerint bizonyos gyermekek akkor kezdték el a tavat átúszni, amikor a pedagógusok már a parton voltak, tehát a legalább az ő esetükben mindenképpen módjuk lett volna a mélyvízben történő úszást megtiltani. A tavat elsőként átúszó és a parton gyalog visszatérő tanuló két lánnyal másodszor is megtette a korábbi távot, ebben senki nem akadályozta meg őt, miként abban sem, hogy ő és kk. Józan név² az eltűnt sértett keresésére – a zordabbá vált időjárási körülmények ellenére – ismét bemenjen a tóba.

[109] A vízben tartózkodásuk során a gyermekek biztonsága nyilvánvalóan nem oldódott meg azzal a kéréssel, miszerint a tavat átúszók visszafelé a parton (gyalog) jöjjenek. Ráadásul a vádlottak egyike sem jelezte a vízben egyetlen felnőttként úszó tanú⁵nak, hogy próbáljon odafigyelni a parttól távolabb lévő gyermekekre.

[110] Nem fogadhatók el III.r.vádlott III. rendű vádlottnak a harmadfokú bírósági eljárásban előterjesztett beadványában foglaltak, amelyben a felelősséget lényegében tanár⁴re hárította, arra hivatkozva, hogy a „város³ai kolléga” volt a partra elsőként érkező gyermekekkel, ezért csak ő engedélyezhette a fürdést, és ezt követően is végig közvetlenül a gyermekek közelében állt. Egyrészt az eljárás során egyetlen tanú sem állította, hogy tanár⁴e bárkinek is engedélyezte volna a tóban való fürdést, sőt arra van adat, hogy az engedély megadása éppen III.r.vádlott III. rendű vádlotthoz (is) köthető. Másfelől a kiránduláson a város³ai iskolaigazgató férjeként részt vevő, nem pedagógus foglalkozású (azaz nem „kolléga”), helyiként idegenvezető szerepet játszó tanár⁴ének semmilyen hatásköre nem volt ilyen döntésekre, de az adatok szerint az városnév gyermekek sem tőle, hanem a vádlottaktól várták a tóban való fürdés, úszás engedélyezését. III.r.vádlott III. rendű vádlott arra sem hivatkozhat alappal, hogy a hely¹ legendája iránt érdeklődést tanúsító gyermekek kívánságára hagyta el a tó partját, és sétált fel a közelben lévő kápolnához, ugyanis – a két program esetleges biztonsági kockázatait elemezve – semmiképpen nem juthatott arra a következtetésre, hogy akár kísérő, akár az eseményt fotósként megörökítő pedagógusként a 200-300 méterre lévő, a partról is jól látható, fák által nem takart kápolnát meglátogató csoporthoz kell csatlakoznia, őket felügyelnie, ahelyett, hogy ez idő alatt a tóban fürdő és úszó gyermekeket figyelte volna.

[111] A törvényszék a beszerzett bizonyítékok tartalmának megfelelően állapította meg azt is, hogy a vádlottak a tó meglátogatása előtt egyáltalán nem győződtek meg a kiránduláson részt vevő gyermekek úszástudásáról. Márpedig az ítéltábla maga is egyetértett a másodfokú ítélet [75] bekezdésében írt hivatkozással, amely szerint a természetes tavakban (egyébként folyókban is) – szemben az uszodában vagy a strandon lévő medencével – fokozottan veszélyes az úszás, a fürdés a kiszámíthatatlan fizikai adottságok (változó víz hőmérsékleti, mélységi és talajszerkezeti viszonyok, az úszást megnehezítő növényzet, az örvények, a távolság miatti mentési nehézségek), illetőleg az esetleges balesetek azonnali észlelését és a bajbajutott szakszerű mentését biztosító személyzet hiánya miatt. Ennek a közismert ténynek (nem pedig jogi fogalomnak) a megalapozásához – szemben a védői kifogással – nincs szükség a médiában e körben megjelenő információk bemutatására. Továbbá határozottan kijelenthető, hogy a hely1 esetében is fennálltak a fürdés, különösen a mélyvízben úszás konkrét veszélyei, amelyeket a vádlottaknak mindenképpen fel kellett ismerniük, függetlenül attól, hogy erről tájékoztatták-e őket, avagy sem a kérdéses kiránduláson velük tartó helyiek, illetve voltak-e a tó közelében az úszás veszélyeire figyelmeztető táblák. Tény, hogy a vendéglátók által a hely1hez tervezett kirándulásról a vádlottak az adatok szerint csak a város1 történt érkezésükkor szereztek tudomást, ennek ellenére is több napjuk volt arra, hogy hiteles információkat szerezzenek a tóra vonatkozóan. Nincs alapja annak a vádlotti hivatkozásnak, miszerint a hely1nél nem volt fürdés tervezve, ugyanis több gyermek éppen ennek tudatában vitt aznap fürdőruhát magával.

[112] Okszerű a törvényszéknek az a megállapítása is, hogy a vádlottak a tóparton olyan helyen álltak, ahol csak a sekélyebb vízben tartózkodó kisebb gyermekeket tudták megfigyelni, de ahonnan éppen a mélyvízben úszó nagyobb gyermekeket egyáltalán nem láthatták, így őket nem is felügyelhették. E tényt önmagában alátámasztja, hogy egyikük sem észlelte sértett2 bajba kerülését és elsüllyedését, sőt valójában még azzal sem voltak tisztában, hogy hányan vannak, kik azok a gyermekek, akik a tó átúszásában részt vesznek. Az időközben vízbefúlt sértett eltűnésével is csak akkor szembesültek, amikor a ruháit a parton megtalálták. Értelemszerűen a kápolna meglátogatása miatt a tópartot elhagyó III.r.vádlott III. rendű vádlott, illetőleg az illemhelyet felkereső Terhelt1 I. rendű elítélt bizonyos ideig eleve nem volt abban a helyzetben, hogy bármelyik gyermeket felügyelje.

[113] A büntetőjogi felelősség megállapításánál csakugyan annak van meghatározó jelentősége, hogy a kiránduláson részt vevő gyermekek felügyeletét a vádlottaknak – miként azt a másodfokú ítélet [78] bekezdése is tartalmazza – közösen, azaz „egyetemleges” felelősséggel kellett ellátniuk. Ennek oka, hogy az erdélyi utazáson vagy az aznapi kiránduláson a tónál való tartózkodás során a kiskorúak felügyeletének életkor, iskolai osztály, a pedagógusoknak az alsó vagy felső tagozatos tanulók oktatását megalapozó végzettsége, illetve bármely más szempont alapján történő megosztására nem került sor. Tehát minden pedagógus felelt mindegyik gyermekért, függetlenül attól, hogy valójában kinek a kötelessége lett volna a feladatmegosztás, illetve egyes vádlottak a tónál mely gyermekek (II.r.vádlott II. rendű és V.r. vádlott V. rendű vádlott alsó tagozatos tanítóként a kisebbek) felügyeletének biztosítását érezték kötelességüknek.

[114] A pedagógus az iskolában értelemszerűen a saját tanóráján jelen lévő tanulók felügyeletéről tud gondoskodni, de amikor vállalja, hogy kísérőtanárként az iskola által szervezett utazáson vesz részt, az ennek során tanúsított tevékenysége – tényleges és egyértelmű feladatmegosztás vagy kijelölés, illetve e körben való egyeztetés hiányában – nem korlátozódhat csupán saját választás alapján a gyermekek bizonyos csoportjának a

felügyeletére. Ellenkező esetben a kísérőtanárok körének és létszámának a meghatározásakor már a szervezéskor figyelemmel kéne lenni a kirándulásra jelentkező tanulók egyedi jellemzőire (például hány évesek, melyik osztályba járnak, ki az osztályfőnökük, ki tanítja őket), amelyre nyilvánvalóan nem került sor jelen ügyben sem. Az e körben előterjesztett vádlotti védekezés elfogadása oda vezetne, hogy II.r.vádlott II. rendű vádlottnak csak a saját osztályába járó öt gyermeket kellett volna felügyelnie, míg másnak – amennyiben esetleg az osztályából többen jöttek – akár tíz-tizenöt kiskorút, továbbá egyáltalán nem jelentkezhetne olyan pedagógus kísérőtanárnak, aki nem osztályfőnök, vagy az osztályából senki nem jelentkezett az utazásra.

[115] A törvényszék ugyancsak helytállóan hivatkozott a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Köznevelési törvény) 2024. május 10-ig hatályban volt 62. § (1) bekezdés g) pontjában írtakra, miszerint a pedagógus kötelessége, hogy a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő – és szükség esetén más szakemberek – bevonásával. E kötelességet 2024. január 1-től a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény 67. § (1) bekezdés 7. pontja tartalmazza. A törvényszék a vádlottakra irányadó foglalkozási szabályok kapcsán helyesen hívta fel a munkaköri leírás és az SZMSZ idevonatkozó rendelkezéseit is.

[116] A fentiekben írt törvények normaszövege a gyermekek életének, testi épségének és egészségének megóvása körében nyilvánvalóan nem konkretizálhatja az összes lehetséges veszélyhelyzetet, amely az iskolai tanórákon, az egyes tanórák közötti szünetekben és az iskolán kívüli programokon (erdei tábor, utazás, kirándulás, intézmények látogatása) felmerülhet. Az általános jellegű rendelkezés kapcsán jelen ügyben is a bíróság feladata annak eldöntése, hogy a pedagógus a felügyelete alatt álló gyermekek életének, testi épségének vagy egészségének megóvása érdekében betartotta-e a munka- és balesetvédelmi előírásokat, feltárta-e és elhárította-e a felmerült veszélyhelyzetet.

[117] E körben az ítéltábla a törvényszék álláspontját osztotta a tekintetben, hogy a vádlottak magatartására vezethető vissza a veszélyhelyzet kialakulása, amely végül sértett2 fulladásos halálához, illetőleg további a mélyvízben úszó kilenc gyermek életének és testi épségének közvetlen veszélybe kerüléséhez vezetett. A másodfokú ítélet [86]-[92] bekezdésében felsorolt mulasztások, kötelezettségszegések megállapítása a rendelkezésre álló bizonyítékok tartalmán alapul, azok helyesbítésre vagy kiegészítésre nem szorulnak.

[118] Helyes a törvényszéknek az a védelem által támadott hivatkozása is, miszerint a köznevelésről és a pedagógusi életpályáról szóló törvények nem kollektív, hanem külön-külön fennálló felelősséget állapítanak meg a pedagógusok esetében (miként – szemben a védelem álláspontjával – a másodfokú bíróság is). A korábbiakban már írtak szerint a vádbeli napon tartott kiránduláson részt vevő pedagógusok mindegyikét terhelte az a kötelesség, hogy minden lehetséges erőfeszítést tegyen meg az általuk közösen felügyelt gyermekek életének, testi épségének és egészségének a megóvása érdekében. Függetlenül attól, hogy milyen pozíciót töltöttek be az iskolában, illetve hány éve dolgoztak ott, egyikük sem volt elzárva attól, hogy felvilágosítással, tiltással vagy konkrét feltételek meghatározásával gondoskodjon arról, hogy a gyermekek – megismerve a fürdés konkrét veszélyeit – egyáltalán ne menjenek be a tóba, vagy csak a parthoz közeli részben (és ne mélyvízben) fürödjenek.

[119] II.r.vádlott II. rendű, III.r.vádlott III. rendű, IV.r.vádlott IV. rendű és V.r. vádlott V. rendű vádlottak megszegték a pedagógusi foglalkozási szabályokat, és ennek eredményeként, ezzel ok-okozati összefüggésben a rájuk bízott gyermekek egyike az életét veszítette, míg további kilenc kiskorú élete és testi épsége közvetlen veszélybe került. Ezért az elsőfokú ítéletet felülbíráló törvényszék okszerűen egészítette ki és helyesbítette a járásbíróság által megállapított tényállást, megalapozott következtetést vont le a vádlottak bűnösségére, illetőleg az általuk elkövetett bűncselekményt is helyesen minősítette. A jogi minősítés során helytállóan állapította meg, hogy III.r.vádlott III. rendű vádlott esetében a Btk. 8. § I. fordulata szerinti tudatos gondatlanság, míg a többi vádlott tekintetében a Btk. 8. § II. fordulata szerinti hanyag gondatlanság áll fenn.

[120] A büntetés célja a társadalom védelme érdekében annak megelőzése, hogy akár az elkövető, akár más bűncselekményt kövessen el [Btk. 79. §].

[121] A büntetést a Btk.-ban meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez [Btk. 80. § (1) bekezdés].

[122] Határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó. A középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének fele [Btk. 80. § (2) bekezdés].

[123] A vádlottak által megvalósított bűncselekményt a törvény egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni, a középérték három év.

[124] Az ítéltábla felhívja a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56. Büntető Kollégiumi véleményt (a továbbiakban: 56. BK vélemény) is, amely szerint a bíróság által megállapított minősítéshez kapcsolódó büntetési keret – figyelembe véve a Btk. Általános Része rendelkezéseit is – büntetést meghatározó alapvető tényező. Ez jelöli ki azokat a határokat, amelyek között a súlyosító és enyhítő (összefoglalóan a büntetést befolyásoló) körülmények a büntetést alakíthatják. A büntetést befolyásoló körülményeket nem elvont általánosságban, nem mechanikusan, hanem a konkrét ügy tényeire vonatkoztatva, egymással egybevetve, összefüggésükben kell értékelni, és a határozatban megindokolni. Nem az enyhítő és súlyosító körülmények száma, hanem az adott esetben meglévő hatásuk a döntő a büntetés meghatározásánál.

[125] A törvényszék túlnyomórészt feltárta és kellő nyomatékkal értékelte a büntetést befolyásoló tényezőket, e körben a másodfokú ítélet indokolása csak kisebb mértékű kiegészítésre, helyesbítésre szorult.

[126] Nem csak a tíz éves időmúlást kellett jelentős nyomatékkal enyhítő körülményként figyelembe venni, hanem – figyelemmel a 2/2017. (II.10.) AB határozatban és az 56. BK

vélemény III.10. pontjában foglaltakra – a büntetőeljárás elhúzódását, közel hétéves tartamát is, amely ugyancsak nem vezethető vissza a vádlottak magatartására. Az eljárás elhúzódása tényének a vádlottak javára történt értékelésére a Be. 564. § (4) bekezdés b) pontja alapján utalni is kell az ügydöntő határozat indokolásában.

[127] Az 56. BK vélemény II.12. pontja szerint az elkövető betegsége, jelentős mérvű rokkantsága vagy egyéb olyan körülmény, amely a büntetés elviselését megnehezíti, enyhítő hatású, és akkor is értékelendő, ha a bűncselekmény elkövetése után állt elő. Ilyen jellegű betegség valóban csak III.r.vádlott III. rendű vádlott tekintetében áll fenn, akit 2 éve műtöttek jóindulatú agydaganattal, és azóta is rendszeres orvosi kontrollra szorul. II.r.vádlott II. rendű és V.r. vádlott V. rendű vádlottak magasvérnyomás-betegsége gyógyszeresen kezelhető, így az a büntetés elviselését megnehezítő egészségi állapotként nem minősíthető.

[128] Az 56. BK vélemény II.5. pontja értelmében az elkövető tartósan és kiemelkedően végzett munkája is enyhítő körülmény, ha abból arra lehet következtetni, hogy vele szemben a büntetés könnyebben célt érhet. Ez az enyhítő tényező jelen ügyben valamennyi vádlott tekintetében megállapítható, mivel több évtizede dolgoznak a végzettségüknek megfelelően pedagógusként, II.r.vádlott II. rendű vádlottat és – a védője által közöltek szerint – III.r.vádlott III. rendű vádlottat nyugdíjasként is foglalkoztatják az iskolában. Nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy a munkájukkal, hivatásuk gyakorlásával kapcsolatban a pályafutásuk során – a terhükre megállapított gondatlan bűncselekményen túlmenően – bármilyen probléma felmerült volna. V.r. vádlott V. rendű vádlott esetében a kiemelkedő munkavégzésre utal, hogy az iskolavezetés és a tantestület támogatásával hét éve tölti be az iskolában az igazgatóhelyettesi pozíciót.

[129] Enyhítő tényezőként értékelendő a vádlottak büntetlen előélete is, mert ugyan a Köznevelési törvény 66. § (1) bekezdés b) pontja szerint a köznevelésben alkalmazás feltétele az alkalmazott büntetlen előélete, a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény 26. § (1) bekezdés a) pontja szerint köznevelési foglalkoztatotti jogviszony csak büntetlen előéletű személlyel létesíthető, de a vádlottak terhére a bíróság nem a foglalkozás felhasználásával elkövetett, szándékos bűncselekményt állapított meg. A normakövető előélet enyhítő hatása az életkor miatt nyomatékosabb a 68 éves II.r.vádlott II. rendű vádlott és a 66 éves III.r.vádlott III. rendű vádlott esetében. Megjegyzendő, hogy a törvényszék a vádlottak büntetlen előéletét a büntetéskiszabási tényezők számbavétele során figyelmen kívül hagyta, ugyanakkor a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztését részben éppen e körülményre erre alapította.

[130] A törvényszék – figyelemmel az 56. BK vélemény II.10. pontjában foglaltakra – helyesen értékelte II.r.vádlott II. rendű, IV.r.vádlott IV. rendű és V.r. vádlott V. rendű vádlottak javára a hanyag gondatlanságot. III.r.vádlott III. rendű vádlott esetében valóban nem volt ok a tudatos gondatlanságot súlyosító tényezőként figyelembe venni, mert a könnyelműsége nem értékelhető nagymértékűnek, a tópartnak a kápolna meglátogatása érdekében történt elhagyása során arra számíthatott, hogy távolléte alatt kollégái felügyelik a gyermekeket.

[131] Csakugyan IV.r.vádlott IV. rendű vádlott javára szóló enyhítő körülmény a két kiskorú gyermek eltartásáról való gondoskodás (56. BK vélemény II.4. pont).

[132] A másodfokú ítélet indokolása azt is helytállóan rögzíti, hogy az ügyben egyetlen súlyosító tényező volt feltárható, mégpedig az, hogy a vádlottak a cselekményükkel kilenc gyermek életét és testi épségét is veszélyeztették.

[133] Az ítéltábla úgy ítélte meg, hogy a törvényszék által a vádlottakkal szemben – a Btk. 82. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés d) pontja szerinti enyhítő szakasz alkalmazásával – kiszabott szabadságvesztés tartama igazodik az általuk elkövetett bűncselekmény tárgyi súlyához, a vádlottak társadalomra veszélyességének igen csekély fokához, valamint a feltárt enyhítő és súlyosító körülményekhez, továbbá alkalmas a büntetési célok elérésére. Ugyan a Btk. 82. § (3) bekezdése lehetővé teszi a III.-V. rendű védő által indítványozott pénzbüntetés kiszabását, azonban az ítéltábla – a vádlottak kedvező személyi körülményei, az időmúlás és az eljárás jelentős elhúzódása, valamint a másodfokú ítélet kihirdetése óta eltelt további tíz hónap ellenére – sem látta indokoltnak a szabadságvesztésnél enyhébb büntetés alkalmazását, figyelemmel a foglalkozási szabályszegés halálos eredményére, illetőleg további kilenc gyermek életének, testi épségének veszélyeztetésére. A törvényszék helyesen hivatkozott a bűncselekmény konkrét tárgyi súlya körében arra, hogy a vádlottak nem csak a foglalkozási szabályokkal ellentétes magatartást tanúsítottak, de az általános élettapasztalat alapján is fel kellett volna ismerniük a számukra és az városnév gyermekek számára egyaránt ismeretlen hely1ban történő úszás veszélyeit. E körülményre is tekintettel az ítéltábla a szabadságvesztés tartamának további enyhítésére sem látott okot, de értelemszerűen a IV. rendű védő által indítványozott intézkedésnek sem volt helye.

[134] A törvényszék valamennyi vádlott esetében okszerűen döntött a szabadságvesztésnek a Btk. 85. § (1) bekezdése alapján történő felfüggesztéséről, valóban alappal feltételezhető, hogy a gondatlan bűncselekményt megvalósító, büntetlen előéletű és kedvező személyi körülményekkel rendelkező vádlottak esetében a büntetés célja annak végrehajtása nélkül is elérhető. Figyelemmel arra, hogy a vádlottak igen hosszú időn keresztül álltak büntetőeljárás hatálya alatt, helyesen került sor a próbaidőnek a Btk. 85. § (2) bekezdése szerinti törvényi minimumban, 1 évben történt meghatározására.

[135] A vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés fogház végrehajtási fokozata törvényes, az megfelel a Btk. 37. § (1) bekezdésében írtaknak.

[136] A Btk. 38. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pontja alapján helyesen lett megállapítva a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja, amely csak abban az esetben irányadó, ha a felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtását utólag elrendelik.

[137] A Btk. 52. § (1) bekezdés a) pontja alapján a foglalkozás gyakorlásától azt lehet eltiltani, aki a bűncselekményt a szakképzettséget igénylő foglalkozása szabályainak megszegésével követi el. A törvényszék azért látta indokoltnak – a szabadságvesztés mellett – a vádlottaknak a pedagógusi foglalkozástól 1 évre történő eltiltását, mert súlyosan szegték meg a foglalkozási szabályokat, és annak halálos eredménye is lett. E büntetés kiszabásának

indokolásában foglaltak helyessége nem vitatható, ugyanakkor a törvényszék a döntésében láthatóan nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a vádlottak 2015 óta is folyamatosan pedagógusként dolgoznak, amelyre figyelemmel a büntetési célok érvényesítését, különösen az egyéni prevenciót (a vádlottaknak újabb bűncselekmények elkövetésétől való visszatartását) nem biztosítja hatékonyabban, ha tíz évvel a gondatlan cselekmény elkövetése után történik meg a pedagógusi foglalkozásuktól egy évre történő eltiltás. Ez a büntetés célján túlmenő hátrányt okozna az elmúlt tíz évben is képzettségüknek megfelelően pedagógusként dolgozó vádlottaknak, akiknek a viszonylag rövid időtartamra történő eltiltásuk is egzisztenciális problémát okozna (ez különösen igaz a két kiskorú gyermeket nevelő IV.r.vádlott IV. rendű vádlottra és egy évvel nyugdíjazása előtt álló V.r. vádlott V. rendű vádlottra), ráadásul a vádlottak tanításból való kiesése miatt az őket foglalkoztató iskolák is munkaszervezési gondokkal néznének szembe.

[138] Ezért az ítéltábla a foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabását valamennyi vádlott tekintetében mellőzte, amelyre egyébként időszerű elbírálás esetén nem lett volna ok.

[139] Az ítéltábla nem osztotta a törvényszék álláspontját a tekintetben sem, hogy a vádlottak nem érdemesek az előzetes mentesítésre.

[140] A Btk. 102. § (1) bekezdése alapján a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén a bíróság az ítéletében előzetes mentesítésben részesítheti az elítéltet, ha arra érdemes. A mentesítés folytán – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – az elítélt mentesül a büntetett előélethez fűződő hátrányos következmények alól. A mentesített személy büntetlen előéletűnek tekintendő, és – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – nem tartozik számon adni olyan elítélésről, amelyre nézve mentesítésben részesült [Btk. 98. § (1)-(2) bekezdés].

[141] Az Alkotmánybíróság 8/2015. (IV. 17.) számú AB határozatában foglaltak szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes mentesítés lehetőségét, és arról az ítéletben rendelkezzen. Egyébként ennek a törvényszék eleget is tett.

[142] A büntetett előélethez fűződő hátrányok alóli előzetes mentesítés valóban egy kivételes, mérlegelésen alapuló, rendkívüli jellegű intézkedés, és a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése feltételeinek fennállása sem jelenti automatikusan az érdemesség meglétét.

[143] Az érdemesség megítélésénél az elbírált bűncselekmény tárgyi súlyát és jellegét, az elkövetés körülményeit és indítóokát, a bűnösség fokát (BH 1983.221.), az elkövető személyiségét, társadalomra veszélyessége fokát, életvitelét, eddigi életvezetését együttesen kell értékelni (BJD 9986., BH 1983.221.). Mindez nem jelenti azt, hogy az érdemesség megállapításánál olyan többletként jelentkező új körülmények megléte is szükséges lenne, amelyeket enyhítő körülményként vagy releváns egyéb tényezőként a bíróság a büntetés neméről és mértékéről, a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztéséről való döntése során még nem vett figyelembe (BJD 8779., BH 1984.480.). A már értékelt körülményeknek

az érdemesség vizsgálata során történő ismételt figyelembevétele tehát a kétszeres értékelés tilalmát nem sérti.

[144] Kétségtelen tény, hogy a vádlottak foglalkozási szabályszegése súlyos volt, cselekményük halálos eredménnyel járt, amely kapcsán a vádlottak részéről a büntetőeljárás során végig a felelősség hárítása volt tapasztalható. Ez annak ellenére is megállapítható, hogy többször hivatkoztak arra (III.r.vádlott III. rendű és V.r. vádlott V. rendű vádlottak még a harmadfokú bírósági eljárásban is), hogy a szörnyű tragédia őket is megviselte, sajnálják a történeteket, illetőleg együtt éreznek az elhunyt sértett családjával. Nem hagyható ugyanakkor figyelmen kívül, hogy nem szándékos, hanem foglalkozási szabályszegés folytán gondatlanul elkövetett, jogilag sem könnyen megítélhető bűncselekménnyel van szó (első fokon a felmentésükre került sor), és a vádlottak felelősségvárása nem feltétlenül az ellenük emelt váddal szembeni védekezés része (vagy az erkölcsi érzékük hiányát tanúsítja), hanem pszichés hozzáállás kérdése is lehet, nyilván lelkileg és mentálisan megterhelő lehet szembesülni azzal, hogy a foglalkozási szabályszegés egy gyermek halálát eredményezte. Ráadásul a törvénnyel első ízben összeütközésbe került, rendezett életvitelű vádlottak tíz éve érintettek a gondatlan bűncselekmény miatt előbb országban, majd Magyarországon indult büntetőeljárásban. Továbbá azóta is folyamatosan pedagógusként dolgoznak, ennek során a tevékenységükkel kapcsolatban kifogás nem merült fel, ellenük újabb büntetőeljárás nem indult.

[145] Mindezen körülményeket együttesen értékelve, az ítéltábla a felfüggesztett szabadságvesztésre ítélt vádlottakat a Btk. 102. § (1) bekezdése alapján előzetes mentesítésben részesítette, mert őket erre érdemesnek találta.

[146] Törvényesek a másodfokú ítéletnek a bűnügyi költség összecszerűségével és a vádlottak által egyetemlegesen, illetőleg részben IV.r.vádlott IV. rendű vádlott által külön történő viselésével kapcsolatos rendelkezései is, azt mindössze a Be. 145. § (1) bekezdés a) pontjának és a (2) bekezdésének a felhívásával kell kiegészíteni.

[147] Mindezekre tekintettel az ítéltábla a Be. 620 (1) bekezdése II. fordulata szerint nyilvános ülésen a fellebbezéssel támadott másodfokú ítéletet II.r.vádlott II. rendű, III.r.vádlott III. rendű, IV.r.vádlott IV. rendű és V.r. vádlott V. rendű vádlottak tekintetében a Be. 624. § (1) bekezdése alapján – a foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabásának mellőzésével és a vádlottak előzetes mentesítésben részesítésével – megváltoztatta, egyebekben a Be. 623. §-a alapján helybenhagyta.

[148] III.r.vádlott III. rendű vádlott – élve a Be. 430. § (1) bekezdésében biztosított jogával – szabályos körülmények között lemondott a tárgyaláson való jelenlét jogáról, így ezt követően a tárgyalási napokon, a másodfokú nyilvános ülésen nem vett részt, értelemszerűen az első- és másodfokú ítélet kihirdetésekor sem volt jelen. E vádlott nem vált elérhetetlenné, nem is tartózkodott külföldön, tehát a járásbíróság és a törvényszék nem a Be. CI. és CII. Fejezeteiben meghatározott speciális szabályok szerint a vádlott távollétében folytatta le az eljárását. Ebből következően a törvényszék tévesen tüntette fel az elsőfokú ítélet bevezető

részében, hogy a bíróság ügydöntő határozatát III.r.vádlott III. rendű vádlott távollétében hozta, e megállapítást mellőzni kellett. Megjegyzendő, hogy a büntetőügyekben eljáró bíróságok az ügydöntő határozat bevezető vagy rendelkező részében rendszerint utalnak a vádlott távollétében folytatott eljárásra, de egyébként erre vonatkozó előírást a Be. 451. § (2) és (3) bekezdései, valamint a Be. 561. § (1) és (2) bekezdései nem tartalmazzák, és a távollétes eljárás – figyelemmel a Be. 425. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra – nem is tartozik a bíróság eljárásának formái közé.

[149] Az ítéltábla – figyelemmel a Be. 617. §-ában foglaltakra – a Be. 613. § (1) bekezdése alapján megállapította a harmadfokú bírósági eljárásban IV. rendű védőnek a 2025. október 7-én tartott nyilvános ülésen való megjelenése munkadíjával és költségével felmerült, a Be. 145. § (1) bekezdés a) pontja szerinti bűnügyi költséget (a késése miatt a védő lemondott a 2025. október 14-én tartott nyilvános ülés kapcsán a munkadíjáról és költségéről), és mivel az enyhítést célzó fellebbezés eredményre vezetett, a Be. 613. § (2) bekezdése alapján IV.r.vádlott IV. rendű vádlottat mentesítette a harmadfokú bírósági eljárásban felmerült bűnügyi költség viselése alól.

[150] A harmadfokon eljárt ítéltábla határozata elleni fellebbezés lehetőségét – a Be. 617. §-ra is tekintettel – a Be. 12. § (1)-(3) bekezdései, a Be. 579. § (1) bekezdése, valamint a Be. 615. § (1) bekezdése zárják ki, ugyanis a rendes jogorvoslati rendszer kétfokú, az elsőfokú bíróság ügydöntő határozata elleni fellebbezés korlátlan, a másodfokú bíróság ügydöntő határozata ellen fellebbezésnek kivételesen, a Be. 615. § (2) bekezdés a)-c) pontjaiban felsorolt esetekben van helye, míg a harmadfokú bíróság ügydöntő határozata a Be. 456. § (1) bekezdésében foglaltak miatt is már csak rendkívüli jogorvoslattal támadható.

Budapest, 2025. október 14.

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k. a tanács elnöke,

Dr. Lőrinczy Attila István s.k. előadó bíró,

Dr. Németh Nándor s.k. bíró

A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 2025. február 3. napján kihirdetett 7.Bf.583/2024/11. számú ítélete – a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 4.Bhar.128/2025/13. számú határozata folytán – II.r.vádlott II. rendű, III.r.vádlott III. rendű, IV.r.vádlott IV. rendű és V.r. vádlott V. rendű vádlottak vonatkozásában 2025. október 14. napján jogerős.

Budapest, 2025. október 14.

Nagyné dr. Drahos Ibolya s.k.

a tanács elnöke